

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
..... Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — — 6 K.
Egy hóra — — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér. 1

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadot-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor. ■■■■

Nagybcskerek, 1912.

XLI. évfolyam 70. szám.

Hétfő, március 26.

A kisiparért.

A nagybcskerei iparoskör mozgalma.

Nagybcskerek, márc. 26.

Tegnap, vasárnap délután az „Iparos Kör”-ben mozgalmas társadalmi kép tárult elénk. Nemcsak iparosok, kereskedők, hanem a diplomás világ köréből bírák, ügyvédek, tanárok és tanítók is résztvettek a felvetett ipari kérdések megvilágításában. Gondolatok és tervek egész sora verődött itt felszínre. Megvalósítható eszmék és tervek ezek. Csak a társadalom különböző rétegeinek megértőn közeledése, bizalmas felkarolása kell ahhoz, hogy a kisiparosok ügye s vele a magyar kisipar európai nivóra emelkedjék.

Ezen a vitán a társadalom intelligenciáját fogott a kisiparossággal ígértül arra, hogy ezentul válllvetve fogvele kisiparunk fellendítésén közremunkálni.

A vita anyaga „Az iparosok társadalmi helyzete” címen tartott felolvasás volt, amelyet Tóth Ferenc az iparoskör alelnöke adott elő. Felolvasásában élénk színekkel eszette az iparosok mult és jelen társadalmi helyzete között a különbségeket és aggodalommal mutatott rá arra a pusztulásra, amely a kis iparban általában tapasztalható. Lelkes szavakkal beszélt az iparos társait a haladásra kitarító tanulásra és a tudással párosult, egy a saját mint a nemzet érdekében folytatott munkásságra. Ha nem akarnak a nagy szociális harcban elpusztulni, ha nem akarják, hogy a haladásnak vágató szekere izze-porrá ne zuzza őket, egy a kor

A nő és a divat.

Irta és a nagybcskerei szabadliceum március 24-iki előadásán felolvasta:

dr. Wattay Pelbárt Dezsőné.

A „Torontál” eredeti tárcaja.

Minden léleknek van egy ősi, vele született tulajdonsága, mely egyuttal joga is. Az önmagával való foglalkozás. Ösregi idők óta, melyeket meghatározni mi nem is tudunk, élt és fejlődött ez az ösztön, mely nem csak a test, hanem a lélek ösztöne is. Ez az ösztön emelte ki a gondolat és léleknélküli sötétségből a lassan éledő szikrát, az emberi öntudatot és szellemi fejlődést. Minden, ami haladás, ami lélek és művészet, ebből az ösztönből indult ki. És mégis az emberiség fele, sőt talán nagyobb fele, ettől a természetes lelki fejlődéstől el volt zárva. A nőnek nem volt szabad gondolkodnia. A nőnek nem volt lelke. El volt nyomorítva, mesterségesen visszafejlesztve, akár csak a kínai nő lába, vagy a középkor asszonyainak teste, a vasfüző kényszere alatt. A férfinak így kényelmesebb volt. Okok és törvények hjozták ezt az állapotot létre, melyeket megváltoztatni nem lehetett. És ez a sötétben hagyott virág, a női lélek, amelytől minden tudás világossága el volt zárva, mégis fejlődni akart. Szívósabb volt, semhogy elpusztulhasson,

intő szavát megértve, ennek szellemében tanuljanak meg dolgozni.

Az élénk tetszéssel fogadott felolvasás után dr. Várady Imre fejtegette azokat az irányelveket, amelyeket az iparosoknak követniök kell.

Szenes Adólf tanár óhajtaná, hogy mikor az iparosok társadalmi helyzetük javítására törekcszenek, vegyék fel programjukba az iparosok elméleti kiképzését is. Az iskolákban iparos-pályára való toborzás ma e szavakkal történik: „számár vagy, menj inasnak”, ez azonnal megváltoznék, ha iskoláink munkára nevelnének, mert egy társadalom, amely megbecsüli a munkát, a munkást sem nézheti le. Addig amíg alsófoku képzés a tanonciskolákban csak rendőri fedezet mellett történhetik, amíg az országban csak 3 középfoku ipariskola van, ahova a fölvtételhoz oriasí protekció kell, addig a jövő iparos generáció elméleti képzéséről nincs gondoskodva.

Streitmann Antal főgimnáziumi tanár kisiparunk helyzetének javulását gyakorlatias intézmények gyors létesítésével véli elérhetőnek. Nürnbergből indult meg az új áramlás a szegénysorsu iparosok, kiscgazdák és munkások felkarolására, bajos ügyekben tanácssal, jogvédelemmel való ellátására. Alakítsunk e célok elérésére, a kisember támogatására. „Népvédő Egyesület”. A szellemi nivó emelésére állítsunk Népakadémiát. A már meglévő „Ipari továbbképző tanfolyamok”-hoz adjunk alapot az analfabétás munkások számára és tetőzzük be történelmi, irodalmi, földrajzi stb ismeretek közlésével az általános ismeretekre vágyók számára. Állítsunk a villamműteleppel kapcsolatban közös géptermet kisiparosaink s az ugynevezett otthon dolgozó munkások számára.

Dr. Stern Lázár az iparosok figyelmébe ajánlotta az országos szervezkedés szükségét. Török János a szociális fejlődés és haladás szükséges voltáról és a tanulás által fejlesztett jobb jövő megalapozásáról beszélt meggyőző érvelesekkel.

telhát fejlődni kellett. És fejlődött a lélekkel együtt az ősi ösztön, az önmagával való foglalkozás ösztöne, amely a férfit ismeretlen lelki magaslato felé ragadta, de a nő számára nem jelentett mást, mint saját szépségének megismerését. A férfi számára az érvényesülésnek mindig száz lehetősége és módja volt, a nő számára csak egy: a szépsége. Talán eleinte maga sem ismerte a hatalmát. Gyöngébbnek hitte magát, félt a férfítől, ki az erőt, a könyörtelen felsőbbiséget, a végzetet jelentette számára. És az első asszony talán érthetetlenül meglepetve vette észre, a felsőbb hatalom hogyan szelidül meg egy tekintetere, egy mosolyára. Az ok homályos volt előtte, de megoldotta a rejtélyt egy sima viziükör, vagy egy primitíven esiszolt érlelap, amelyben a nő csodálkozva ismerte fel önmagát. A szépség felismerése az első lépés volt; a második lépés ennek fejlesztése már a divat. És azóta a téltenségre kárhoztatott lélek ebben fejtette ki minden leleményességét; a nő művészi érzéke, izlése mind az önkultuszt, a szépséget szolgálta.

A divat lényege azonnal megvolt, csak a fogalom alakult ki később. Ez a fogalom felkarolt mindent, ami az embert körülvette és az izlés változásának volt alávetve. Régibb mint a szépművészetek, és mégis már a dekoratív talantum meg-

Homa Kálmán ugyancsak az országos szervezkedés szükségét hangoztatja, mert szerinte csakis egy jól megalapozott országos szervezet lesz hivatva a kisiparosok mai társadalmi helyzetén javítani.

Peri Mihály s végül Tóth Ferenc szóltak még a tárgyhoz gyakorlatias észrevételeikkel füzerezve az érdekes vitát.

A lelkes tanácskozás és vita végén 16 új tag iratkozott be az „Iparos Körbe”.

Mindenesetre csak örömmel lehet üdvözölni a mélyre ható tanácskozás révén felmerült új áramlást s kívánatos, hogy az kisiparunk s városunk fejlesztésére minél gyakorlatiasabb intézmények megvalósítására vezessen.

A Kaszinó-társulat közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybcskerek, márc. 25.

A nagybcskerei Kaszinó-társulat vasárnap délelőtt tartotta folyó évi rendes közgyűlését Franz J. L. igazgató, kereskedelmi tanácsos elnöklésével.

A közgyűlésen jelen voltak: Alföldy Ede, dr. Annau Ernő, Annau Ádám, Baaden Károly, Balázi József, Benkovich Miklós, Beller István, Binder József, Bogojevics Iván, Brones Ernő, Burget József, Cautzig Nándor, Engel Ferenc, Erdős Béla, Jakabházy Béla, Jeszenszky Nándor, Keszler Ferenc, Klee Sebő, Kolb Árpád, Kozma Gyula, Králik László, Krumenacker Ferenc, Laube Rezső, Láday Kálmán, Lendvay Márton, dr. Nónay Pál, Rác Jakab, Sain Tóth István, Somfai János, dr.

nyilvánulása. Hogy az ősembernek épp úgy, mint a mai pápuának meg volt a divatja, azt tudjuk. De már elfinomodásukat sejteté, primitív invenciókat és később a fejlődés minden fokán a divat szoros odakapcsolódik a művészethez. Minden kor művésze az embert körülvevő tárgyakra is kiterjed, sőt a modorára is hatással van. Hogy mennyire nem szabad a ruházat divatját különválasztani, erre a legjellemzőbb a különböző korok elnevezése. A görög, renaissance, barokk, empire, bidermayer-fogalmak mint jelzők egyaránt illenek szépművészetre, épületre, butorra, ruházatra és hajviseletre. Lehet, hogy az öltözködés az érzékiséget is szolgálja. De a tulajdonképpeni célja és hatása sokkal magasabb. Inkább megfinomítja az érzéseket, a ruházatkodás a nőt, a testet átalakítja, idealizálja, hangulatát teszi. Folyton új meg új változata a lényeknek. Egyből száz-félét alkot. Cýranoban Roxane az, aki nem elégszik meg ezzel az egyszerű valomással, szeretlek. Igen, tudom, hogy szeretsz, de mondd másképp, öltöztessd képekbe, hogy mindig újnak lássam.

A divat ugyanigy variálja a nő külsejét. Újjá, rejtélyessé, ismeretlenné teszi.

Madame de Sévigné mondotta egyszer Boileau-nak: „a régiék szebbek voltak mint mi, de mi bájosabbak vagyunk.” A párisi nő ezt nagyon jól tudja, és azért

SCHWARZ DÁVID BÍRKÖZGÉTE NEIZER SÁNDOR NAGYBÉCSKEREK, KÉK ÚZGET.

Naponta érkeznek új lonságok: női kosztümök (kabát és alj), leány kosztümök (kabát és rövid alj), felöltők, pongyolák, bluzok, férfi és gyermekruhákban.

Minden darabon feltüntetett szigoruan szabott gyári árak.

293-15.11

Stassik Ferenc, Szabóky Károly, Szenes Adolf, Tarkó János, Tóth István, Vajda Lajos.

Az elnöklő Franz J. L. igazgató miután megnyitotta az ülést és a megjelent tagokat üdvözölte, felolvassa az évi jelentést, amely tanúsítja, hogy a kaszinó a lefolyt évben különösen élénk részt vett a társadalmi és kulturális mozgalmakban. Az évi jelentés egyébként így hangzik:

A választmány az elmúlt évben 7 ülést tartott, melyeken tárgyalta és elintézte a társulat ügyeit; felvettünk 20 új tagot, míg elhalálozás vagy áthelyezés folytán 19 tagot töröltünk.

Az év végén társulatunknak 193 rendes, 4 kültagja és 5 jegyvényese volt, a honvéd és közös hadseregheli tisztikaron kívül, kik mindannyian a kaszinónak tagjai.

Megünnepeztük — mint minden évben — március 15-ét és az aradi vértanúkért október 6-án tartott gyászmisén testületileg vettünk részt.

A filharmonikusok február 28-án és december 31-én rendeztek jól látogatott zeneestélyeket. A Közművelődési egyletnek kiállítás és előadások rendezésére egy hétre május 23-tól június 3-ig engedték át ingyen helyiségeinket.

Bihari Ákos április 2-án klasszikus felolvasást tartott.

Rohonyi Gyula országgyűlési képviselőnk és dr. Glattfelder Gyula megyés püspök tiszteletére rendezett bankettek helyiségeinkben tartattak meg.

Erdős Béla és 41 társának indítványát — a nagyterem nagyobbítására, 2 tekeasztal és bőrbutorok beszerzésére — folyó hó 8-án tartott ülésében tárgyalta a választmány; a nagyterem nagyobbítását — dr. Perisics Zoltán aligazgató felvilágosítása után, mely szerint a jelenlegi épület esetleg már 2 éven belül újonnan felépítenék — eltekinteni határozott a választmány, ellenben egy új tekeasztal beszerzésével és felállításával a társalgóban és egy angol bőrgarnitúra megvételével az elnökséget bizta meg. A bőrgarnitúra a nagyteremben megfelelő helyen lesz elhelyezve.

Az ugyancsak nevezett társulati tagok által tett további indítványra nézve van szerencsem jelenteni, hogy a rendezendő katonai hangversenyeket illetőleg az illetékes katonai parancsnokságokkal már érintkezésbe léptem és eljárásom eredményét talán már a legközelebbi választmányi ülésen fogom bejelenteni.

Társulatunk anyagi viszonyait illetőleg jelenthetem, hogy a folyó tagdíjak rendszeresen fizettetnek és a kimutatott hátralékokból dr. Annau ügyészünk mintegy 900 koronát hajtott

be az elmúlt évben. Behajthatlanság címén 234 és 144 koronát töröltünk a múlt évben, míg a folyó évben ügyészünk indítványára szintén tetemesebb összeget hoztunk leírásba. A még hátralékos összegek behajtása folyamatban van. Az előirányzott 5072 kor. tagdíjjal szemben tényleg befolyt 4455 kor., míg régi hátralékokból az előirányzott 1000 koronával szemben tényleg befolyt 897 kor. Jótékonycélokra 142 kor. adományt szavaztunk meg az elmúlt évben. Váltótartozásunk még 10.000 kor., melyből a folyó évben lényegesebb összeget remélünk törleszthetni.

A teremdíjat a folyó évre 100 koronában javasoljuk megállapítani.

A zárszámadások és számvizsgáló-bizottság jelentésének meghallgatása után kérem a pénztárnok, számvizsgáló-bizottság és választmányok az elmúlt évre a felmentvényt megszavazni, az 1912. évre a költségvetést megállapítani és jelentésemet tudomásul venni.

Az évi jelentést a közgyűlés öröndetes tudomásul veszi, amire Krumenacker Ferenc pénztáros bemutatja a zárszámadásokat, amelyeket a közgyűlés szintén tudomásul veszi és a felmentvényt minden irányban megadja.

Miután megállapították a jövő évi költségvetést, Králik László könyvtáros terjeszti be jelentését a könyvtárról. A jelentés szerint a könyvtár a lefolyt évben 90 művel szaporított s 66 tag 872 művet vett ki 1092 kötetben használatra. A könyvtáros tartalmak jelentésében egyben javaslatot tesz a régebben kivett, de vissza nem adott könyvek behajtására s egy új nyomtatott könyvjegyzék készítésére.

A közgyűlés a könyvtáros jelentését szintén tudomásul veszi és a tett javaslatokat magáévá teszi.

Ezután több kisebb jelentőségű belső ügyet intéztek el s ezzel a közgyűlés az elnök éltetése mellett véget ért.

Uzbasich Gáspár temetése.

— Saját tudósítónktól. —

— március 26.

Vasárnap délután helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett a csenei járás váratlanul elhunyt kiváló főszolgabíráját Uzbasich Gáspárt.

A gyászszertartásra nagy számmal gyűltek össze az elhunyt tisztársai, ismerősei, barátai, járása községeinek képviselői, Csene község és környékének lakossága, hogy elkisérjék utolsó útjára az elhunytat.

Igy ott voltak: Jankó Ágoston alispán Babics József, dr. Vinczevidy Ernő főjegyző, dr. Gyertyánffy Jenő, Hadfy Károly, Hertelendy Ferenc, Horváth Zoltán, Radonits Gyula, Steinbach Antal, Zsiros Imre főszolgabírák, Mihálovits István, Sánta Gyula, Tullics György, Csollakovics Milivoj, Vuchetich István tb. főszolgabírák, Gáspár Ernő gazdasági felügyelő, Bezuk István, Scharf Jenő nagybirtokosok, Gombár Gyula kir. járásbíró, dr. Gémesi Imre kir. közjegyző, Becker János gyógyszerész, dr. Krausz Ferenc, dr. Zsiros Lajos, dr. Vuchetich Iván, dr. Tauffer Jenő ügyvédek, dr. Müller Adolf járási orvos, Temmer Ignác, Fereh Rezső kereskedők, Stannlovics Maxim gk. szerb plébános, Korkán M. vasuti főnök, Spuhler Ferenc, Wagner Antal, Ruga János, Wiszt Ferenc községi jegyző vezetésével Csene község képviselő-testülete, valamint a járás összes jegyzői, a községek képviselői.

A gyászszertartást az elhunyt főbíró csenei házában Vuchetich István párdányi plébános végezte fényes papi segédlettel s a beszentelés után Jankó Ágoston alispán mondott mélyen megindító gyászbeszédet, majd Thöressz Jakab billédi jegyző bucsuztatta el a halottat.

Ezután a gyertyamosi dalárda elénekelte a „Miért oly borús...” kezdetű gyászdalt, amelynek elhangzásával a főszolgabírák a koporsót a halottas kocsira vitték és megindult a menet a vasuti állomásra. A menetben az egész község lakossága résztvett és vasuton a halottal Kőcsére ment. Itt már az egész község várta a halottat. Most a községi jegyzők vitték a koporsót a halottas kocsira s ezzel a gyászmenet a temetőbe vonult. A temetőben újabb beszentelés után Koválik Károly mondott meghatározó bucsubeszédet, a község szülöttjét, nagyfiát bucsuztatva.

A beszéd után a halottat a családi sírboltba helyezték el a rengeteg számú koszorúval, amelyek között ott volt a vármegye tisztikarának és a vármegye községének pompás koszorúja is.

már rég feladott minden hiábavaló küzdelmet, hogy a klasszikus mintaképeket utólerje. A klasszikus szépség ma már oly ritkaság, oly különös Isten adománya, amely csak a kiválasztottaknak jut. Ezt hiába csodáljuk, mert a klasszikus szépséget sem a művészet, sem a divat leleményessége elővarázsolni nem tudja. Kiváltság, amelyben minden ezer nő közül egynek van része. De amit a megváltozott idő a nőn részben elrontott, másban kárpótolta. A medicei Vénusztól a modern párisi nőig 3000 év telt el. Ez a rengeteg idő elmosta a fenséges arcvonásokat és átalakította a nőt. A klasszikus óskor ideáljai nyugodtan, harmónikus, derűs arccal nézték a kék görög eget. A mosolyuk ment volt szenvedélytől, aggodalomtól, vágyódástól. Könnyei csak Niobének voltak. A görög asszony mosolya, a tudatlan gyermeké, mely egy csodaszép pogány paradicsomban úgy élt, fejlődött, mint egy színes, gyönyörű díszvirág. Hogyan változott meg minden, arról hosszadalmas volna beszélni. Hogyan jött a hosszú álom után a nő szellemi ébredése, melynek már volt öntudata és fájdalma. A nőben felébredt az egyenlőség érzete. Két célja és vágya volt a nőnek, mióta önmagára eszmélt: az egyenrangúság a férfival és a szerelem. Paralel haladt ez a két érzés, az egyik a másikat mozdította elő. Eszközök ugyanazok voltak. A szépség és a változatoság. Oh, mert a férfi is nagyon-nagyon

sokat fejlődött. A férfilelek óriási magaslatokat ért el rövid idő alatt. És ez a nagy lelki komplikáltság különös kontrastokat képezett az öröklött atavisztikus vadsággal és uralomvágygyal. Szeszélyek, vágyak ébredtek benne, amik a régi életéből hiányoztak. A régi érzései szenvedélyesebbek voltak és mégis egyöntetűbbek, primitívek. Az antik művészet ideáljai az abszolút szépség volt, a harmónia és nyugalom. És a művészet mindig reflexe az általános gondolkodásnak. A középkor férfiai már a változatos-ságot keresték. Ez nem elégedett meg a szépség alapfogalmaival, ennek a szépség kombinációi, a szenvedélyek visszatükröződései kellettek. A renaissance igaz, hogy a régi mintákon indul, de ezek csak alapul szolgálnak egy egész új világ fejlődésének. A renaissance asszonya középlény a mitológia és a modern nő között. A vonásait még megőrizte, de a lelke más. A Tizián Vénuszai már a Gioconda testvérei, nem a görög istennők.

De a lelki fejlődések nem tartoznak ide. Hanem ugyanebben az arányban a nő külseje is színesen bontakozott ki. A művészet általánossága a ruhadivatra is áttért. A ruhákat művészek tervezik, keleti gyöngyöket és drágaköveket Bevenuto Cellini foglalja ékszerbe. A női test kultusza is fejlődik.

A renaissance előtti középkor aszkétikus szigorúsággal elrejtette az alak minden körvonalát. Merev, páncélszerű

ruhák, kivágás nélküli derekak, leszorított haj, komor ridegséggel merednek le a régi portraikról. Ez most mind felszabadul. Kialakul a kéz és láb kultusza, kiaknazzák a mozgás gráciáját; — a gesztusok bája, a mosoly százfélesége, a színek pompája, mind a női szépség fegyvertárához tartoznak.

És mikor ennek a sok varázsnak a titka átkerül a nem oly szenvedélyes, hanem szellemesebb és finomabb Franciaországba és Angliába, hol a nő talán a legpoétikusabb, a divat kultusza a virtuozitásig emelkedik. A pillanatnyi divatszeszélyek örökkévaló szépségeket hoznak létre és ismerjük Fragonard, Gainsborough Romney, Párisból pedig Watteau és Le Brun csodálatos portraikt, amelyek megőrizték számunkra ez idők poétikus divatját. Azóta a divat terén Páris uralodik és a modern divat száz irányja és áramlata innen indul ki. Egyike ez irányoknak, mely már világhírű is lett, a Poiret irányja, egy különös, eddig el sem képzelt színkombináció. Poiret festő volt azelőtt, minden művészi vonal ismeretével, aki minden idők divatjából és minden kor művészetéből a legfestőibbet és legmeglepőbbet választotta ki. A ruhák formái nagyon egyszerűek. Sima empire, a Madame Recamier ruhájának szabására emlékeztetnek. De Poiret nem kopiroz. Mire az idea megvalósul, száz impresszió ihleti meg. A ruhái teljesen alakhoz simulók. A derékvonala az egyetlen, amelyet

Eredeti müncheni „Salvator-sör” naponta friss csapolás. Ezenkívül Dreher Korona-sör is állandóan csapon van MARCOIN JENŐ éttermében.

APOLLÓ BIOSKOP

Előzetes jelentés. Folyó hó 29., 30. és 31-én, péntek, szombat és vasárnap bemutatásra kerül:

A LEÁNYKERESKEDŐ GRÓF

társadalmi dráma 3 felvonásban.

HIREK.

— **A nagybecskereki kincstári ügyészség új vezetője.** A m. kir. pénzügyminiszter dr. Laczkovics Gyula máramroszigeti kir. kincstári ügyészt jogügyi tanácsossá nevezte ki s egyben megbízta a nagybecskereki kir. kincstári ügyészség vezetésével.

— **Esküvő.** Vasárnap délelőtt vezette oltárhoz Kállai Jenő nagybecskereki magántisztviselő Vámos Irénkét, Vámos Ignác műszaki tanácsos, a nagybecskereki államépítészeti hivatal főnökének kedves és bájos leányát. A polgári esküvő után a násznép az izr. templomba vonult, ahol dr. Klein Mór főrabbi adta az egyház áldását a fiatal párra. Az esküvőn tanúként Moesányi Richárd és Ottóvay József kir. mérnök szerepeltek.

— **Grézlo János tanfelügyelő kitüntetése.** Az Országos Közművelődési Tanács Grézlo János torontálvármegyei kir. tanfelügyelőt az analfabéták oktatása körül szerzett érdemei elismerésül díszoklevéllel tüntette ki.

— **Előadás a női divatról.** — **A szabadliceum záróelőadása.** A Torontálvármegyei Közművelődési Egyesület nagybecskereki szabadliceuma tegnap fejezte be idei tizenkettedik évfolyamának előadásait. A befejező előadást a liceum a városi színházban tartotta s a vezetőség a női divat érdekes témáját vitte a közönség elé. A témának és az előadásnak főleg azonban az előadó személyisége kölcsönözött különös érdekességet, amely nyíltan társaságunk egy nagyműveltségű fiatal és bájos hölgye foglalta el az előadói széket, hogy ezt a színes s az egész világot érdeklő kérdést fejtesse. Dr. Watta-Pelbárt Dezsőné volt az előadó s a liceum vezetősége valóban szerencsésen választotta őt erre az előadásra, mert mindenkit gyönyörködtető, magas

nem dolgoz ki. Poiret azt mondja, a természet nem adott a nőnek karcsu derekat, a természetet nem szabad meghamisítani. De nyaktól derékig és csipőtől bokáig minden vonal, minden mozdulat érvényesül. De nem a ruhák alakja teszik Poiret óriási művészetét, hanem a színek. És a motívumok, amik a diszketek képezik. Élénk vakító színek, amiknek nevük közönséges, de a nuanceikat még soha sem láttuk. Különös új árnyalatok mindenben amik ragyognak és mégis fátyolozottak, tompák, régi muzeumbeli brokátozat, exotikus pogány templomok függőnyeit juttatják eszünkbe. A színhatások káprázatosak és Poiret úgy dolgozik velük, olyan mestere, hogy visszafojtott lélekzettel nézzük, amint egy-egy fejedelmi alaku nő végigmegy a termen és az éles világítás ezer színvibrációt hoz ki. Poiret nézi és valahányszor egy nő előtűnik, mondja a ruha nevét. Keves és különös dísz, egy-egy csatt, egy kamea, titkoszások, mintha régi fejedelmi sirokból rabolták volna, ők helyett egy antique gyöngylánc a régi Velenczéből. Egy uszály Bourbon-líliomokkal himezve sárga borostyánkő diszek. Ezekben a varázslatos összeállításokban megtaláljuk Bizancz minden ragyogását, a régi Egyiptom titkoszatos és komor pompáját és India himzéseit, mikben ezer év fantáziája tobzódik.

Nekünk asszonyoknak a luxust na-

szinvonalu előadást kaptunk. Nem egyszerű ismertetés volt az előadása, hanem finom filozófia, színes költői gondolatokkal fölvirágozva. Nem a női divatról adott elő szárazon, hanem a nő és a divat szerepét, a művészi és kulturális motívumokat fejtegette kedves közvetlenséggel s hatásos egyszerűséggel. A színházat csaknem teljesen megtöltő közönség, amelynek tulnyomó részét természetesen a hölgyek alkották, mindvégig nagy figyelemmel és élvezettel hallgatta az előadást s az előadónót meleg ovációval ünnepelte. A liceumnak ezt a záró előadását a nagybecskereki filharmonikusok fűszerezték, akik az előadás előtt és szünet közben Ripka Imre karnagy jeles vezetésével több szép zeneszámot adtak elő kiváló szabatossággal s élénk tettség mellett, úgy, hogy a közönség bizonyára a legkellemesebb érzésekkel távozott el a színházból.

Az érdekes és szép előadást, amelyet Szenes Adolf tanár pompás vetítőképekkel kísért, lapunk mai tárcájában közöljük egész terjedelmében.

— **A „Gyermekbarát”-egylet közvülése.** A nagybecskereki „Iskolagyermekbarát”-egylet tegnap délelőtt tartotta rendezési közgyűlését Mencezer Lipót elnöklése mellett. A közgyűlés helyesléleg vette tudomásul az általunk is egész terjedelmében közölt évi jelentést, valamint a záró számadásokat és a költségvetést is, majd Baaden Károly alelnök indítványára jegyzőkönyvi kivonatban fejezi ki az egylet köszönetét dr. Chorinné Mencezer Erzsébet-alapítványáért az elhunyt akarát végrehajtó rokonainak. A létesítendő napközi otthonra vonatkozólag a közgyűlés felkéri az áll. iskolai tanfelügyelőt részletes tervet készítésére és végül Szegfű S. indítványára köszönetet mond az egylet vezetőségének.

gyon sokszor szemünkre vetik. A női divat luxusával a legkomolyabb tudósok foglalkoznak. De kissé igazságtalanabban, mint a téma megérdemli. Különös lélektani elferdüléseket következtetnek belőle és ennek kapcsán a legfuresább tételeket állítják fel: pl. egy német pszichológus azt mondja, a divat tisztán a nő romboló ösztöne, mely minden régít leront és elvet. Főleg azért helytelenek ezek a vádak, mert a női ruha luxusát egészen különválasztják az általános luxustól, ahelyett, hogy ezzel együtt mint ennek csak egyik alkotórészét kezelnék. Lehet, hogy a luxus sok tekintetben indokolatlan. De miért épp a mi fényezésünket támadják meg. Miért kárhoztatják Eppen a nőt?

A kultúra száz meg ezer igényt dobott az emberiség közé. A kultúra idegölő édes méreg, melynek számtalan áldozata van. A kultúra finomítja mesterségesen az ízlést, vágyakat, érzéseket teremt, melyeket nem tud mindig kielégíteni. Az élet eltért az egyszerűségtől minden tekintetben. Hiába rombolták le az egyik világ pompáját forradalmak, annál magasabbra épült fel helyébe az új. Tolsztoj most halt el közülünk és mégis századoknál több választ el bennünket az ő ideáljaitól: a lehetetlenség. Visszaalakulás nincs. Lehet, hogy fejlődés lesz ami még következik, lehet hogy degeneráció, vagy akár elzúllás, de visszatérni nem tud az

különösen pedig lelkes elnökének kifejtett buzgó és eredményes munkásságáért, mire a közgyűlés Mencezer Lipót életével véget ért.

— **Nagybecskereki diákok Bécsben.** A helybeli m. kir. áll. felső kereskedelmi iskola tanulói a husvéti szünetidőben nagyobb tanulmányi utazást tesznek, melynek célja az osztrák főváros keresked. intézményeinek, — börze, áruházak stb. — tanulmányozása. Közben egy napot Pozsony megtekintésére fordítanak s Bécsből kirándulnak a Semmeringre. A tanulmányi ut vezetője Perl Mihály felső keresk. isk. tanár.

— **Halálozás.** Ismét súlyos gyász érte a Pánics családot. Ugyanis özv. Szvoboda Mihályné született Staity Mária vasárnap délelőtt 72 éves korában Nagybecskereken meghalt. Az elhunyt néhai Szvoboda Mihály csász. és kir. századosnak volt a felesége és testvére a napokban elhunyt özv. Pánics Lyubomírnának, dr. Pánics Mladen nagybecskereki ügyvéd és Pánics Dániel városi tanácsnok édesanyjának. Temetése hétfőn délután volt nagy részvét mellett.

— **Mesemondó délután.** A kulturális egyesület szombaton délután fejezte be idei mesemondó délutánjának első ciklusát. Az egyesület ezuttal Petőfi „János vitéz”-ét mutatta be az apróságoknak, akiknek Istvánffy Károly áll. el. iskolai tanító adta elő Petőfi pompás költői alkotását számtalan szebbnél-szebb vetített képpel illusztrálva s természetesen a kicsinyek nagy tetszése és élvezete mellett.

— **Talált gyermek.** Ma reggel fél 8 óra tájban a Korona-szálloda előtt a rendőrség egy 3 éves leánygyermeket talált, aki ugyan már meglehetősen értelmesen beszél magyarul is, meg németül is, de azt semmiképp sem tudja megmondani, hogy kik a szülei és hogy nagybecskereki-e. Az ártatlan csöppséget most a rendőrség vette gondjaiba s egyben megtette a kellő intézkedéseket, hogy a kis gyermek szüleinek kilétét minél előbb megállapíthassék.

emberiség az egyszerűséghez. Legalább állandóan nem. És mikor mindenki a szépet, a tulfinomultságot keresi, mikor a művészetek képezik az új hitvallást, miért várják épp a nőtől, hogy mindentől eltérjen.

Különben sem lehet állítani, hogy a színek és pompa divatja csak az asszonyé. A férfi még csak nagyon rövid ideje az a szürke monoton lény, amivé a modern élet praktikussága kényszerítette. Még nem is olyan régen a férfiruhában ugyanolyan fényezés nyilvánult és Casanova megemlíti, hogy egy estélyi diszruhája briliáns csattokkal, spanyol csipkével 300.000 frankot ért. Csak a legújabb időkben a megélhetés harca és a tulzott kényelemszeretet alakította a férfiruhát annyira egyhangúvá. De ez viszont a női ruházatban is megvan, és a sport, meg a kenyérkereső női pályák óriási hatással egyszerűsítik a divatot némely irányban. A természetben és a társadalomban okoszerű fejlődés minden. Még a divatnak is megvannak a maga ismeretlen törvényei, amelyek szabályozzák. És ugyanazok ezek a törvények, mint a többi művészet lelki okai. Keresése a szépségnek, az újnak. A megelégedés nyugalmat adhat, de teljesen improduktív. Lehet, hogy ez az új nem mindig helyes és nem mindig szép. De mégsem szabad elítélni. Mert minden igazán szép újat jelent és a tradícióktól való elszakadással kezdődött.

Az ujság árusítást beszüntettem. Ezután a legnagyobb sulyt

371-43

uri divat üzletemre fektetem, s állandó nagy raktárt tartok: férfi ingek, gallérok, nyakkendők stb. e szakmába tartozó árukból, melyekre a nagyérdemű közönség b. figyelmét ezennel felhívom. — Kiváló tisztelettel

PERGER REZSŐ.

Megvadult lovak. Mostanában a heti vásárookra bejövő vidékiek lovai egyre-másra bokrosodnak meg. Ennek oka főként abban rejlik, hogy a lovak szerszámai nem a legjobb állapotban vannak s így ha a város kövezeten való könnyű menés következtében vágató lovakat megállítani akarják, többnyire a szerszám szokott engedni — mert elszakad. Ilyenkor azután a jó falusi lovak még jobban kezdenek vágatni. Így ma is a városban két helyen is volt efféle riadalom. Az egyik a Ferenc József-téren történt, ahol Fuchs József katalinfalvi borbély lovait fogták le. Fuchs ugyanis az Erzsébet hidról hajtott lefelé, mikor lovai megbokrosodtak. Meg akarván őket fékezni, visszarántotta a gyeplőt és ekkor a nyakló karika megtárgulva, már többet nem tudta a lovakat visszatartani. Erre a lovak örült iramban vágattak a fő-utcán keresztül míg végre a Ferenc József-téren sikerült őket lefogni. A másik eset az Aradáci-utcai Hüller-féle sörgyár előtt történt, ahol Sz t a n k u l o v Lyuba farkasdi földmives lovai bokrosodtak meg és neki mentek egy megrakott söröskocsinak. Emberéletben itt sem esett kár, csak a kocsi rongálódott meg és a lovak sérültek meg könnyebben.

A hálósobák réme, a poloskák kirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Cimexin” történetek próbák, beigazolódtak, hogy a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: Kollarich G. valamint Czika J. L. gyógyszerárakban és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerárában Bártfán.”

A gyermek egészsége a legfőbb családi kincs. Ha a gyermek a Zoltán csukamájolajjal táplálkozik, nincs baj, mert a betegségekkel szemben ellentálló, edzett lesz. Az angol gyermekhalandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert ott nincs család, hol a gyermekek a hidegebb évszak alatt ne fogyasztanának csukamájolajat s e célra nincs kiválóbb a Zoltán-félenél, mely kapható 2 koronaért Zoltán B. gyógytárában Budapest és gyógyszertárakban.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az *inguenes olvasóhelyiség és könyvtár* nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Március 31. A filharmoniai egyesület közgyűlése.

TÁVIRATOK.

A politikai válság.

A miniszterelnök itthon. — Khuen-Héderváry Károly gróf megbízása. — Az újabb tárgyalások. — A véderő-formula.

Budapest, márc. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai válság anynyiban előremozdult, hogy a király a vasárnapi és hétfői audiencián megbizta Khuen-Héderváry Károly grófot, hogy a vezető magyar politikuskokkal a kibontakozás lehetőségéről és előfeltételeiről tanácskozásokat folytasson. Hogy ezeknek a tanácskozásoknak mi lesz az eredménye, azt ebben a pillanatban természetesen nem lehet tudni. Vannak, akik nem nagyon bíznak a sikeres eredményben, de viszont sokan, sokkal többen lehetnek tartják, hogy a válság másképp megoldható legyen, mint azon az alapon, amelyen Khuen-Héderváry Károly gróf áll. A rezolúció lényege megmarad, csupán formájában lesz más; ez a forma azonban mindenkit megnyugtathat. Ezért biznak a vezető politikuskok is Khuen-Héderváry Károly gróf megbízásának sikerében.

A legújabb eseményekről szóló értesüléseink a következők:

A miniszterelnök itthon.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a vasárnapi és hétfői bécsi, királyi kihallgatások után tegnap

este visszaérkezett Budapestre, hogy itt megbízása alapján a vezető politikuskokkal, valamint az ellenzék vezéreivel a kibontakozás ügyében tárgyaljon.

Khuen-Héderváry gróf megbízása

alapján már ma érintkezésbe lépett és eszmecserét folytatott a munkapárt vezető férfiival. Khuen gróf feladata abból áll, hogy a válság okát, a rezolúció kérdést kielégítő és megnyugtató módon megoldja. Khuen gróf megbízását osztrák kormánykörökben pesszimiztikusan nézik, de viszont mások teljes bizalommal várják a válság azon az alapon való sikeres megoldását, amelyet Khuen gróf képvisel.

Az újabb tárgyalásokat

Khuen-Héderváry Károly gróf holnap kezdi meg az ellenzék vezérferfiival, amikor elsősorban is Andrássy Gyula gróffal fog tárgyalni. Csütörtökön Kossuth Ferencel és Zichy Aladár gróffal tárgyal a miniszterelnök. Apponyival ezuttal nem tanácskoznak, mert Apponyi nincs Budapesten. Ezeknek a tanácskozásoknak az eredményétől fog függni azután a Khuen-Héderváry-kormány reaktiválása.

Az ellenzéki férfakkal való tanácskozások befejezése után pénteken vagy szombaton

a miniszterelnök újra a király elé járul,

akinek azután jelentést tesz a tanácskozások eredményéről.

A véderő-formula.

Mint beavatott bécsi körökből jelentik, Khuen-Héderváry Károly gróf egy formulát terjesztett a király elé. A bécsi jelentések szerint a király a for-

mulat még nem fogadta el s eddig az az álláspontja, hogy a rezolúció dolga úgy oldassék meg, hogy a miniszterelnök a parlament előtt tegyen nyilatkozatot, amely szerint a véderőreformnak a póttartalékosokra vonatkozó része nem érinti a nemzet ujoncmegajánlási jogát s egyben jelentse ki a király felségjogainak sértetlenségét.

Auffenberg lemondásáról

azt jelentik Bécsből, hogy a hadügyminiszter még a delegációk összeülése előtt föltétlenül lemond. A hadügyminiszter ugyanis nem akarja kitenni magát azoknak a föltétlenül várható éles támadásoknak, amelyekben a magyar delegációban része lesz.

Trónörökösünk és a német császár találkozása.

Budapest, márc. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Brioniól sürgönyzik, Brioni előtt a nyílt tengeren a „Hohenzollern”-jachtot tegnap találkoztott Ferenc Ferdinánd trónörökös Vilmos német császárral. A találkozás szívélyesen, de szigorú katonai formák szertint ment végbe.

Vakmerő rablás.

Budapest, márc. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, tegnap párját ritkító vakmerő rablás történt a közeli Chantilyben. A poncheroli országúton néhány paraszt megtámadott egy autót. Az autó sofförjét és utasát lelőtték s azután az autóval Chantilybe mentek. Itt megálltak egy párisi nagy bank fiókja előtt. A parasztok berontottak a bankba, lelőtték a bankban levő három tisztviselőt, elraboltak 50 ezer frankot és azután az automobilon ismét elrobogtak. A közönség közül sokan üldözni próbálták a vakmerő rablókat, de ezek revolverrel lövöldöztek az üldözőkre és elmenekültek. a rablókat most mindenfelé lázasan nyomozzák.

A lavina áldozatai.

Budapest, márc. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, tegnap nagy szrenesétlenség történt a „Hochschneebergen”. A hegyen ugyanis egy nagy hólavina eltemetett egy tíz tagból álló turista társaságot. Az eltemetettek közül egy nőnek sikerült a hó alól kibujni és a közeli szállodába ment segítségért. A mentők nagy erővel dolgoztak, hogy az eltemetett társaságot kiássák a hó alól, de a rengeteg hótömegből eddig csak egy embert húztak ki, az is rövid idő múlva meghalt. A társaság többi tagjai minden valószínűség szerint valamennyien elpusztultak.

TŐZSDE.

A Lloyd budapesti távirata március 26.

Buza (áprilisra)	22.38	—
Buza (májusra)	—	—
Rozs (áprilisra)	21.02	—
Zab (áprilisra)	18.88	—
Tengeri májusra)	17.18	—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyílttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

Vannak fájdalmai?

Használjon Feller-féle Elsáfluidot és Feller-féle Elsáplulákat melyek egyedül készítője Feller V. Jenő udvari gyógyszerész, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmegye).

I A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengeséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít csúzt, köszvényét, ideggyengeséget, oldalszúrást, szaggatást, influenzát, fejfog- és derékfájást, zsabát, benuást, szemfájást, migránt, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert. A Feller-féle Elsáfluidot, rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonat vagy hűléstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyssikerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg a „Feller” nevet viseli. 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II Továbbá tudomására óhajtuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajok, görcs, étvágytalanság, veseégés, hányási inger, roszullét, felbőgés, puffadtság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsáplulákat. 6 doboz bérmentve 4 korona. Óvakodjunk azonban utánzatoktól és címezzünk minden rendelést gondosan.

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stubica, Centrale 125. sz. (Zágrábmegye).

Eladó ház.

Egy csinos ház, szép szőlő- és gyümölcskerttel

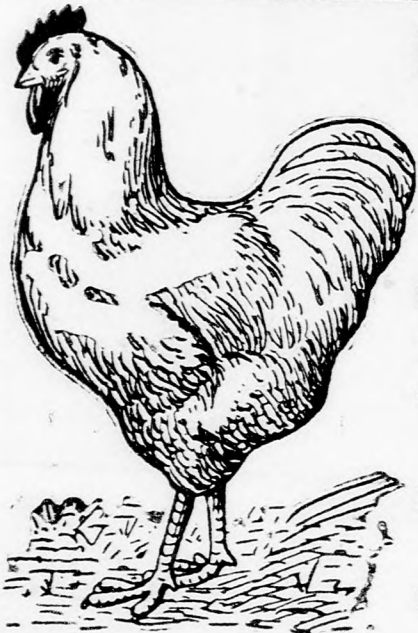
szabad kézből azonnal eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál

Weninger György

mozdonyvezető, Kültelek 2/l. sz. alatt.

FAJTOJÁSOK!!

Reitter Oszkárnál

Nagybecskereken kaphatók!

Elsőrendű Angliából hozatott fajliszta

telivér hófehér

orpington

Hófehér Wyandotte,

(Amerikai kitűnő téli tojás).

Sárga orpington,

Fekete Langsán,

Kendermagos

Plymouth Roks: továbbá

Hófehér óriás

pekingi kacsa

tojások darabja 60 fillér.

Kitűnő etések:

Arad Pács
Budapest Pancsova
Budapest Szófia
Bécs Szatmár
Belgrád Szeged
Berlín Szabadka
Lugos Temesvár
Lovrin Temesvár
Nagybecskerek Veszprém
Nagyvárad Wien
Pozsony Zenta

Rázásmentes biztos csomagolás, faládákban **ingyenes.**

Állami nagy aranyérmek.

Legelső győzelmi díjak, hazai és külföldi legelső és legnagyobb kiállítások.

Őszi szállításra fenti állatokon kívül nagytestű angol emdeni libák is előre megrendelhetők. — Darabja 25 korona.

Szőlővessző

-- eladás! --

Ripária Portális,
Montikola és
Solonis

405-2.1

vad alany sima szőlővessző eladó

Nagybecskereken

Reitter Oszkárnál

T. c.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy 1912. évi március hó 23-án, a helyi piacon, a „Korona“-szállóval szemben, egy

mészárszéket és hentesüzletet nyitottunk

Elsőrendű hizott marha levágása és a kolbászaruk teljesen modern és villanyerőre berendezett készítése által reméljük a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni.

Amidőn még kérjük, hogy a n. é. közönség bevásárlását nálunk eszközölni sziveskedjen, jegyzünk

397-3.3

kiváló tisztelettel

Wehner Testvérek.

Kapható: Ozikajó László gyógyszerárán és Kovács Sándor drogeriájában.

Rózsák

Egy évesek 10 darab 3 korona, 25 darab 7 korona.

Két évesek 10 darab 5 korona, 25 darab 12 korona.

Rózsák legújabb fajokban 10 darab 6 korona. 407-2.1

Crimson Rambler 1 darab 1 korona, 10 darab 8 korona.

Kapható:

Gyorgyevity István

kertésznél

Nagybecskerek, Korona-utca 26. szám.

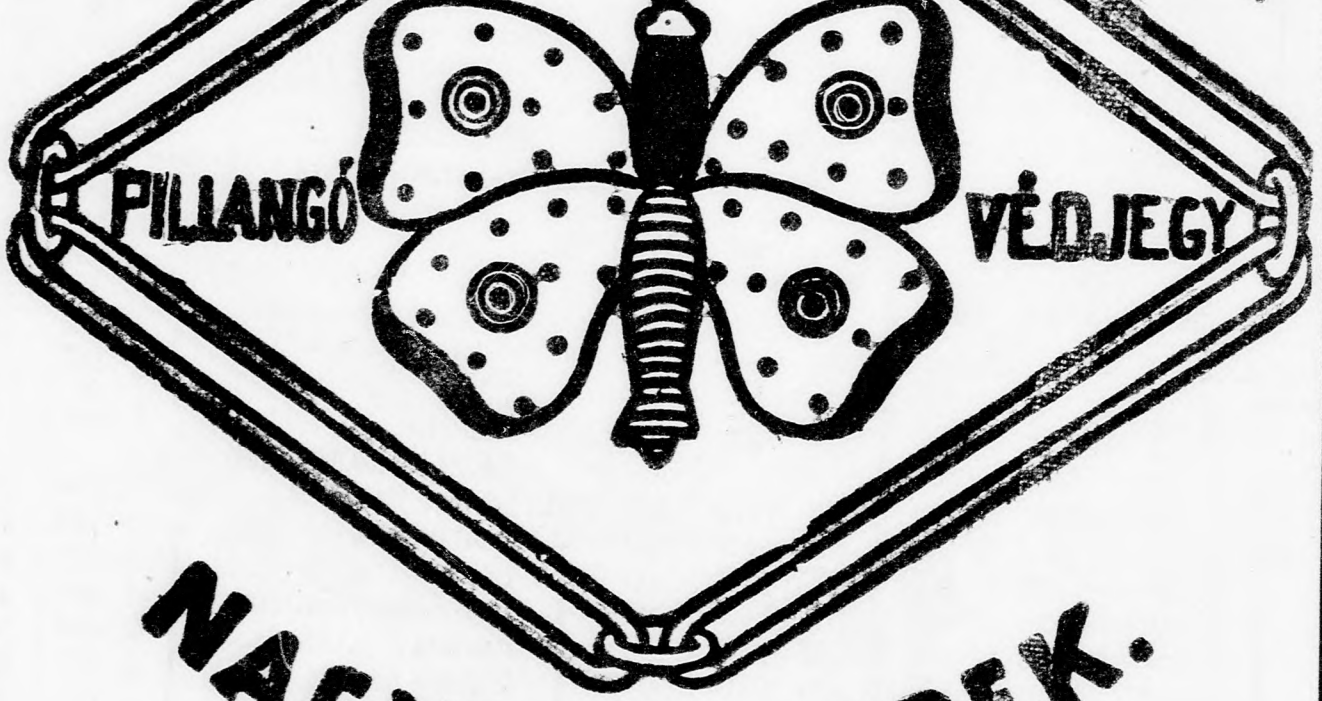
Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

Külön cipőosztály!

Kaphatók mindennemű

férfi-, női- és gyermekcipők és szandálok.

465-200 40

Torontáli strapa-cipők.

Gazdag választék

kalaptollak és napernyőkben,

a legjobb

illatszerekben és gummilabdákban.

Benó Testvérek

rövidáru, cipő és játékszeráru üzlete

Nagybecskerek

Telefon: 201.

Alapítási év: 1870.

